

Vergaderjaar 2015–2016

34 300 XVII

Vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2016

Nr. 62

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 maart 2016

In deze brief geeft het kabinet vervolg aan het Wetgevingsoverleg van 23 november jl. (Kamerstuk 34 300 XVII, nr. 57) waarin de nadruk lag op doelstellingen en resultaten van het ontwikkelingsbeleid in relatie tot de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De aanvaarde moties van de leden Smaling (Kamerstuk 34 300 XVII, nr. 12) en Taverne (Kamerstuk 34 300 XVII, nr. 13) komen aan bod alsook de tijdens het Wetgevingsoverleg gedane toezeggingen.

Bestaande rapportages

Zoals aangegeven tijdens het Wetgevingsoverleg legt het Kabinet reeds op vele manieren verantwoording af over de te bereiken doelstellingen en de behaalde resultaten van het beleid.

Allereerst worden de doelstellingen van het beleid gepresenteerd via de brieven over het beleid en via de begroting. Deze doelstellingen worden vervolgens vertaald in Meerjarige Strategische Plannen van directies en ambassades. De Meerjarige Strategische Plannen van de ambassades worden ook met uw Kamer gedeeld en besproken.

Vervolgens wordt uw Kamer over de behaalde resultaten geïnformeerd via het Jaarverslag van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en de jaarlijkse Resultatenrapportage op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Het Kabinet heeft gekozen voor een aparte Resultatenrapportage over ontwikkelingssamenwerking, omdat op het moment dat het Jaarverslag verschijnt nog niet alle informatie over de resultaten van het voorafgaande jaar beschikbaar is.

Verder rapporteert het Kabinet naar uw Kamer via evaluaties over de meerjarige effecten van het beleid en de beleidsreactie daarop. De

evaluaties die worden uitgevoerd door de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie bestrijken de gehele begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De zogenoemde «dekkingsgraad» van de evaluaties is daarmee 100%.

Behaalde resultaten zijn steeds beter online beschikbaar via de website van de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (www.rijksoverheid.nl/opendata/ontwikkelingssamenwerking) en de **website** www.openaid.nl. Nederland loopt hier internationaal mee voorop. De Algemene Rekenkamer wijst erop dat de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op dit punt goed scoort ten opzichte van begrotingen van andere departementen¹.

«Verantwoord Begroten»

In 2013 is tussen de Minister van Financiën en uw Kamer een nieuwe begrotingsopzet afgesproken, het zogenaamde «Verantwoord Begroten». In deze opzet ligt de nadruk niet zozeer op het presenteren van te behalen resultaten, maar vooral op de financiële middelen die nodig zijn om de voorgenomen doelstellingen te behalen. Voor de Begroting en Jaarverslag van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is deze systematiek vervolgens ook toegepast. Resultaten en prestatie-indicatoren werden – en worden – uiteraard wel geformuleerd en gemeten, maar worden daarom niet langer expliciet vermeld in Begroting en Jaarverslag.

Ondanks deze afspraken wil het Kabinet graag tegemoet komen aan de wens van uw Kamer om ook in de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking specifiek inzicht te bieden in de samenhang tussen voorgenomen doelstellingen en behaalde resultaten. Mede gebaseerd op het gesprek dat op 16 maart jl. plaats vond met de rapporteurs van uw commissie, wil het Kabinet op de volgende wijze invulling te geven aan de moties van de leden Smaling en Taverne:

- In het eerste, meer algemene deel van de Begroting (de zogenaamde Beleidsagenda) zal het Kabinet voortaan explicieter de bestaande informatie over doelstellingen en daarbij horende prestatie-indicatoren opnemen; deze zullen zo SMART-mogelijk (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden) worden geformuleerd.
- In de Resultatenrapportage, die uw Kamer op 15 september toegaat, wordt gerapporteerd over de behaalde resultaten. Dat is ruim voor de begrotingsbehandeling, waardoor de koppeling tussen Resultatenrapportage en het begrotingsproces wordt gewaarborgd. In het Jaarverslag wordt aandacht besteed aan voortgang, voor zover dat mogelijk is op basis van de dan beschikbare informatie.

Hoe ziet dat er in de praktijk uit?

Ter illustratie is hieronder opgenomen hoe dat er op twee beleids-terreinen, te weten voedselzekerheid en water en sanitatie, uit zou kunnen zien. Het is daarbij van belang onderscheid te maken tussen zogenaamde «outcome» en «output»-indicatoren. *Outcome* is daarbij gedefinieerd als: het resultaat waar het kabinet naar streeft, maar dat mede-afhankelijk is van factoren die buiten het bereik van het kabinet liggen. *Output* is gedefinieerd als de bijdrage die het kabinet direct levert aan het behalen van de beleidsdoelstelling.

Het kabinet wil bij de formulering van doelstelling en indicatoren zo veel mogelijk aansluiten bij de in het kader van de *Sustainable Development*

¹ Algemene Rekenkamer: *Trendrapport Open Data 2015*. Aangeboden aan de Tweede Kamer op 31 maart 2015, Kamerstuk 32 802, nr. 11

Goals afgesproken doelstellingen en indicatoren. Daarom zijn in onderstaande tabel ook de bijbehorende doelstellingen van de *Sustainable Development Goals* opgenomen. De indicatoren in onderstaande tabel worden mogelijk aangepast als er op basis van de in internationaal verband voorgestelde indicatoren voor de *Sustainable Development Goals* aanleiding toe is. Eenduidig internationaal gebruik van doelstellingen en indicatoren voorkomt dubbel werk voor de ontvangende landen en draagt bij aan een betere kwaliteit van de indicatoren (zoals het doen van goede zogenaamde nulmetingen). Ook wordt expertise ingezet van de Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie en het Centraal Bureau voor de Statistiek.

<i>Beleidsdoelstelling</i>	<i>Indicatoren</i>	<i>Bijdrage aan Sustainable Development Goals (SDG)</i>
Bevorderen van inclusieve, duurzame groei binnen de agrarische sector	<i>Outcome: Aantal boeren (man/vrouw) met verhoogde productiviteit en inkomen.</i>	<i>SDG 2: End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture.</i>
Toegang tot veilig drinkwater en verbeterde sanitaire voorzieningen	<i>Outcome: Aantal mensen (man/vrouw) dat gebruik maakt van verbeterde sanitaire voorzieningen.</i> <i>Output: Aantal mensen (man/vrouw) bereikt met onderwijs over hygiëne en sociale marketing programma's.</i>	<i>SDG 6: Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all.</i>

Over meten en indicatoren

Vanwege het meerjarig perspectief van onze ontwikkelingsinzet is het cruciaal dat indicatoren voor een langere periode gelden, volgens een vaste regelmaat worden getoetst en dat er meerjarige streefwaarden worden vastgesteld. Uit internationale ervaring blijkt daarbij dat een beperkt aantal zorgvuldig gekozen indicatoren het beste werkt. Niet alle resultaten zijn in cijfers uit te drukken. Op het terrein van Veiligheid en Rechtsorde bijvoorbeeld kan kwantitatief worden gemeten hoeveel rechters getraind zijn. Maar of de rechtspraak ook onafhankelijker is geworden uit meer kwalitatief evaluatieonderzoek moet blijken.

Verder maakt de dynamische context van dit internationale beleidsterrein dat veel spelers en factoren van invloed zijn op het resultaat. Omdat er veelal sprake is van een gezamenlijke inspanning, is specifieke toerekening van resultaten aan de Nederlandse inzet niet altijd mogelijk.

Overige aanpassingen

Naar aanleiding van het Wetgevingsoverleg van 23 november jl. worden in de begroting 2017 verder nog enkele andere aanpassingen doorgevoerd:

- Op de begrotingswebsite van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking worden de beleidsevaluaties van de IOB en de bijbehorende kabinetsreacties gekoppeld aan de diverse beleidsartikelen van de begroting (zie bijlage 1²).
- In de HGIS-nota wordt het onderscheid tussen ODA en non-ODA van de uitgaven al per artikel aangegeven. Aanvullend zal het kabinet in de financiële tabellen van de Begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (de zogenaamde tabel D3 «Budgettaire

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

gevolgen van beleid») aangegeven wanneer een financieel instrument non-ODA is.

- In beleidsartikel 5 van de begroting («Versterkte kaders voor ontwikkeling») komt een apart sub-artikel voor BNI-mutaties
- In de financiële tabellen worden per sub-artikel van de begroting meerjarige ramingen voor de financiële instrumenten opgenomen. Tot nu toe werden alleen ramingen voor het desbetreffende begrotingsjaar opgenomen.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

Beleids- en verantwoordingsketen

